Изх. № 3/10.11.2026 г.

ДО Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 52-РО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ И ЧЛЕНОВЕТЕ НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ И ЧЛЕНОВЕТЕ НА КОМИСИЯТА ПО КУЛТУРАТА И МЕДИИТЕ

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ И ЧЛЕНОВЕТЕ НА КОМИСИЯТА ЗА ПРЯКОТО УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО С ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО

52-РО НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ
ОТ БЪЛГАРСКИЯ ДАРИТЕЛСКИ ФОРУМ

Относно: Законопроект за регистрация на чуждестранните агенти със сигнатура 52-654-01-74, внесен от народни представители от ПГ на ПП „Възраждане“ на 26.06.2026 г.

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Българският дарителски форум (БДФ), мрежа на компании и фондации, които даряват в страната ни, категорично се противопоставя на предложения Законопроект за регистрация на чуждестранните агенти.

За дарителската общност проектозаконът е пореден опит за стигматизиране на гражданския сектор и за ограничаване на дарителската дейност в България.

Конкретни аргументи за отхвърляне на предложения проект:

1. Необосновано приравняване на трансграничната дарителска подкрепа с чуждестранна зависимост

Законопроектът използва произхода и размера на получената подкрепа като критерии за прилагане на режим, при който засегнатите лица се обозначават публично като „чуждестранни агенти“. Този подход е принципно погрешен. Получаването на подкрепа от чужбина само по себе си не установява, че получателят действа по възлагане, от името или под контрола на дарителя. Публичното обозначаване обаче внушава именно такава зависимост и стигматизира установени форми на трансгранично дарителство и международно финансиране на обществено-полезни дейности.

Този подход е в разрез с утвърдените практики на трансгранично дарителство и международно финансиране на обществено полезни дейности. Определянето на целта на дарението, договарянето на условия за използването му и изискването за отчет са обичайни механизми за прозрачност и отчетност. Самото им прилагане не означава, че дарителят определя дейността на получателя или че получателят действа от негово име.

Като обвързва получаването на подкрепа от чужбина с публично обозначаване като „чуждестранен агент“, законопроектът превръща произхода на средствата в основание за подозрение. Това е неприемлива основа за налагане на специален правен режим върху законна дарителска и обществено полезна дейност.

2. Несъразмерно ограничаване на свободата на сдружаване

Според БДФ предложеният режим не отговаря на изискването за съразмерност. За постигане на заявената цел могат да се използват целенасочени изисквания за отчетност и контрол, съобразени с конкретния риск. Забраните за извършване на дейности ограничават възможността на засегнатите организации да изпълняват целите си и надхвърлят необходимото за осигуряване на прозрачност на финансирането.

Действащото законодателство вече предвижда механизми за отчетност и контрол по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, Закона за счетоводството и, в приложимите случаи, Закона за мерките срещу изпирането на пари. Евентуални пропуски в тези механизми могат да бъдат адресирани чрез целенасочени изисквания за отчетност и контрол, съобразени с конкретния риск. Заявената цел за прозрачност не оправдава публичното обозначаване и ограниченията върху законна обществено полезна дейност.

По чл. 11, § 2 от Европейската конвенция за правата на човека ограничение на свободата на сдружаване е допустимо само ако е предвидено в закон, преследва някоя от посочените в разпоредбата цели и е необходимо в едно демократично общество. Според БДФ предложеният режим не отговаря на изискването за съразмерност, тъй като налага тежки ограничения върху дейността на засегнатите организации, без да е установено, че по-малко ограничаващи мерки са недостатъчни за постигане на заявената цел.

От значение за тази преценка е и решението на Съда на Европейския съюз от 18 юни 2020 г. по дело C-78/18, *Комисия срещу Унгария*. Съдът приема, че разгледаните по делото задължения за регистрация, деклариране и публично оповестяване, обезпечени със санкции, въвеждат дискриминационни и необосновани ограничения за засегнатите организации и техните дарители. Установеното нарушение на чл. 63 от Договора за функционирането на Европейския съюз и на чл. 7, 8 и 12 от Хартата на основните права е основание сходните мерки в българския законопроект да бъдат преценени и от гледна точка на свободното движение на капитали и защитата на основните права.

3. Подкопаване на доверието в дарителството и обезценяване на приноса на дарителите

Публичното обозначаване на получателите на подкрепа като „чуждестранни агенти“ поставя под съмнение и легитимността на предоставената дарителска подкрепа. Така законопроектът обезценява обществения смисъл на дарителството като доброволен принос към обществено значими каузи и подкопава доверието, на което се основават отношенията между дарителите, гражданските организации и общностите, които те подкрепят.

Български и чуждестранни компании, фондации и индивидуални дарители предоставят средства, експертиза и доброволчески труд за дейности в областта на здравеопазването, образованието, социалната подкрепа, културата, науката и опазването на околната среда. Чрез партньорства с граждански организации, общини, училища и лечебни заведения те допринасят за решаването на конкретни обществени проблеми.

Предложеният режим може да възпре дарителите да започват или продължават такива партньорства, а организациите - да търсят или приемат подкрепа от чужбина. При оценката на въздействието на законопроекта следва да се отчете и рискът за хората, които разчитат на финансираните по този начин социални услуги, образователни програми, стипендии и подкрепа за лечение.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Предвид изложеното Българският дарителски форум призовава народните представители от водещата и участващите комисии **да отхвърлят Законопроекта за регистрация на чуждестранните агенти, № 52-654-01-74.**

Българското общество има нужда от насърчаване на дарителството, от устойчиви партньорства между гражданските организации, бизнеса и публичните институции и от привличане на повече ресурси за решаване на обществените проблеми, а не от законодателство, което възпрепятства солидарността и поставя под подозрение хората и организациите, които допринасят за обществения интерес.

Защитата на националния интерес не може да бъде противопоставяна на дарителството и гражданската солидарност. Ограничаването на филантропията би нанесло вреди преди всичко на българското общество.

С уважение,

Теодора Бакърджиева
Изпълнителен директор
Български дарителски форум